

25. РЕДОВНА СКУПШТИНА
УДРУЖЕЊА ДРАМСКИХ УМЕТНИКА СРБИЈЕ
репрезентативног удружења у култури (УДУС)

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ИЗМЕЂУ ДВЕ СКУПШТИНЕ
(за период од 1.5.2025. до 30.04.2026)

Рад Удружења драмских уметника Србије у претходних дванаест месеци био је усмерен ка реализацији редовних активности, очувању континуитета рада али и покушајима да се постојећи капацитети организације усмере ка нужним променама које нам намећу различите друштвене и политичке околности (о чему је разговарано на претходној Скупштини УДУС-а, одржаној у мају 2025. године) укључујући и готово потпуни изостанак буџетских средстава у суфинансирању рада Удружења и игнорантски однос ресорног министарства и других доносилаца одлука у вези са иницијативама УДУС-а.

Овим извештајем обавештавамо чланове о активностима које су кроз рад органа наше сталешке организације (Председника, Председништва, Надзорног одбора, комисија и радних група), ангажованошћу чланова и залагањем Стручне службе, реализоване или започете у претходном периоду. Међу њима су досадашње редовне активности, али и неколико нових покренутих у оквиру пројекта „УДУС за будућност (у три чина)“.

Председништво је радило у саставу: Павле Пекић (председник), Вања Ејдус (потпредседница), Милена Деполо, Тара Манић, Анита Манчић, Јана Маричић, Тања Пјевац, Анђелика Симић и Весна Станковић.

Надзорни одбор у саставу: Андрија Даничић, Маја Митић и Саша Латинковић. Заменик члана Надзорног одбора – Бранислав Зеремски.

Суд части у чији састав су изабрани Ксенија Крнајски, Горица Регодић, Марко Стојановић, Ружица Ања Тадић и Жељка Цвјетан Гортински (заменице чланова: Наташа Марковић и Бранка Стојковић) није добијао захтеве за разматрање питања из своје надлежности.

Састав чланова комисија, као и новоформираних радних група, наведен је у даљем тексту извештаја, са описом реализованих активности.

Стручна служба радила је, као и до сада, у саставу од пет запослених радница: Радмила Сандић (секретар), Виолета Јовановић и Наташа Савић (пословни секретари), Анкица Манчић (рачуновођа) и Душица Тодоровић (домаћин просторија, курир, набављач) и више сталних или повремено хонорарно ангажованих сарадника (за правне послове, администрацију рачунарске мреже, администрацију Базе података УДУС-а, књиговодствене услуге и за друге послове, по потреби).

Рад Комисије за статусна права чланова Удружења:

Комисија за статусна права разматра захтеве и доноси одлуке о пријему нових чланова УДУС-а и утврђивању статуса самосталног уметника (регулисању пензијског и инвалидског и здравственог осигурања). Комисија је радила у саставу: Периша Армуш, Дубравка Вујиновић, Милана Граховац, Игор Филиповић и Марко Мисирача.

Комисија ради у складу са *Правилником о ближим условима, мерилима и критеријумима, као и поступку по захтевима лица за утврђивање статуса лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у култури* (подзаконски акт Закона о култури), као и са њим усклађеним *Правилником о раду Комисије за статусна права чланова УДУС-а*. Овим актима регулишу се питања процедуре и критеријума за пријем у чланство и за утврђивање статуса самосталног уметника (глумци, редитељи и драматурзи/драмски писци), стручњака (театролози, позоришни критичари) и сарадника у области културе (организатори, продуценти, менаџери).

У претходних дванаест месеци Комисија је разматрала 24 захтева за утврђивање статуса самосталног уметника, сарадника и стручњака, за које је донела позитивну одлуку. Такође, редовно је спроводила и проверу испуњености услова за лица која су уписана у евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе (тзв. ревизија статуса) – поступак је спроведен за 12 уметника.

Чланство:

У периоду мај 2025 – април 2026. у чланство УДУС-а примљено је 59 нових чланова. То су глумци: Срђан Алексић, Страхиња Баровић, Владимир Белић, Маја Брукнер, Предраг Васић, Александар Вучковић, Даница Грубачки, Јана Декански, Петра Димитријевић, Беа Додер, Миодраг Драгичевић, Андријана Ђорђевић, Горан Ивановић, Кристина Јаковљевић, Александар Јовановић, Кристина Јовановић, Урош Кончар, Тања Крчмарик, Жељко Крстић, Марија Лијешевић, Јелена Лончар, Сузана Лукић, Ана Мандић, Иван Михаиловић, Софија Мијатовић Лазаров, Ива Милановић, Тамара Милчић, Митар Милићевић, Младен Милосављевић, Немања Милуновић, Вања Ненадић, Олгица Несторовић, Иван Нинчић, Страхиња Падешанин, Душан Павловић, Наташа Пејић, Вахидин Прелић, Немања Ранковић, Димитрије Стајић, Јован Станковић, Лука Станковић, Сава Стојановић, Александар Стојић, Милош Танасковић, Стефан Тобцић-Врбица, Јелена Ђурувија-Ђурица, Бојан Хлишћ, Јанко Цекић и Дејана Џинић ; редитељи: Иван Вања Алач, Стеван Бодрожа, Југ Ђорђевић и Тара Манић; драматурзи: Милена Деполо, Владимир Ђурђевић, Тијана Марковиновић и Војислав Савић; театролог Борисас Матић и продуцент Јована Караулић.

Нажалост, преминуло је једанаесторо наших чланова: глумци Светлана Вујичић Утјешановић, Оливера Грастић Јелић, Дејан Ђуровић, Ерол Кадић, Гордана Марић, Дејан Матић, Радисав Радојковић, Жиж Стојановић и Радоје Чупић; редитељ Арсеније Јовановић и организатор Сузана Јованић.

Из чланства је иступило четворо уметника. На дан 30.04.2026. у Евиденцији чланова УДУС-а је укупно 1484 члана, а од тога 1065 глумаца, 163 редитеља, 142 драмска писаца и драматурга, 88 позоришних организатора, продуцената и менаџера у култури, 8 инсписијената, 7 суфлера, 8 театролога и 3 позоришна критичара. Од укупног броја чланова, запослених је 537, самосталних уметника, сарадника и стручњака укупно 258 (од тога 250 уметника, 6 сарадника у култури и 2 стручњака у култури), пензионисаних чланова 361, незапослених 196 (од којих многи раде по основу ауторског уговора) и са непознатим статусом су 132 члана.

Подсећамо чланове да обавезно и у што краћем року обавештавају УДУС о променама својих основних личних података (адресе, општине, телефона, мејла, професионалног статуса и сл), како бисмо остваривали што бољу комуникацију, ефикаснији рад и избегли административне проблеме.

Чланарина:

Чланарина у УДУС-у је 700 динара месечно за запослене чланове, за самосталне и незапослене уметнике је 400 динара месечно, док пензионисани чланови немају обавезу уплате чланарине. Захваљујемо свим члановима који редовно плаћају чланарину и подсећамо све колеге да је чланарина основни извор финансирања рада Удружења.

Нажалост, редовност плаћања чланарине и даље је на незадовољавајућем нивоу, јер досеже једва половину износа којим би Удружење располагало када би сви чланови редовно уплаћивали чланарину. А износио би ско 7,8 милиона динара годишње, што би гарантовало знатно већу сигурност за редован рад Удружења, поготово у ситуацији готово потпуног изостанка суфинансирања буџетским средствима (у 2025. ниједан програм УДУС-а није подржан, средства за вршење повереног посла смањена су за 25% у односу на 2024).

Самостални уметници:

Статус самосталног уметника у претходном периоду стекло је 24 уметника, а 19 уметника је престало да остварује статус (заснивање радног односа, углавном отварање агенција, пензионисање и др).

Највећи број наших самосталних уметника је из Београда (224), из Новог Сада је 16 уметника, 3 из Суботице, 3 из Ниша, 2 из Чачка и по 1 уметник долази из Панчева, Пожаревца, Крагујевца, Шапца, Вршца, Новог Пазара, Горњег Милановца, Пожеге и Рашке. Локалне самоуправе уплаћују доприносе самосталним уметницима по најнижој основици осигурања (35% просечне) и то углавном чине редовно (квартално). Међутим, Општина Ковачица скоро годину и по дана не доноси одлуку о плаћању доприноса за нашег самосталног уметника са пребивалиштем у Ковачици (према Закону о култури доприноси за ПИО и ЗО за самосталне уметнике обезбеђују се у буџету јединица локалне самоуправе).

Послови репрезентативних уметничких удружења у вези са утврђивањем статуса самосталног уметника законски су регулисани Законом о култури, Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање и другим прописима из области пензијског и инвалидског осигурања и здравствене заштите. Репрезентативна удружења, међу којима је и наше, те послове врше као поверене послове од стране државе. Међутим, средства која се у буџету опредељују за вршење повереног посла знатно су испод износа

који наше Удружење процењује као оптимално, како би обављање поменутог посла било ефикасно, али се и унапредило у складу са потребама које су нам познате из вишегодишње праксе. Осим тога, у 2025. години средства које Министарство културе опредељује за вршење повереног посла смањена су за четвртину у односу на 2024, због чега су се репрезентативна уметничка удружења (нажалост, не сва) заједно обраћала ресорном министарству, без икаквог одговора. У 2026. средства су нам уплаћена „по старом“ (ове године нису умањена, али нису ни повећана).

Захваљујући подршци ГОС-а у 2025. години самосталним уметницима који су стекли право на пензионисање исплаћена је солидарна помоћ коју смо замислили као вид подршке аналогно отпремнини коју, по закону, примају колеге које у пензију одлазе из статуса запослених лица.

Проблем дуговања за која се терете самостални уметници:

На проблеме са којима се суочавају самостални уметници због дуговања која им као пореским обвезницима приписује Пореска управа, иако нису настала кривицом уметника већ због изостанка и кашњења уплата за доприносе од стране локалних самоуправа (најпре града Београда), подсећамо у сваком скупштинском извештају, са намером да се о овој важној теми информишу и нови чланови.

Годинама уназад уметничка удружења залажу се за решавање овог проблема – покретане су бројне иницијативе, прикупљани подаци, тражена подршка и решење од стране надлежних институција, али до обећаваног системског решења није дошло. Последњи у низу био је предлог Радне групе Министарства културе у којој су учествовали представници удружења да се проблем реши тако што би се отписала дуговања за допринос за здравствено осигурање, као и камате на дуг доприноса за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање (ПИО), а да се дуг за сам допринос за ПИО намири из буџета како би уметници могли да остваре право на пензијски стаж. Нажалост, ни овај предлог (поднет 2022. године) није стигао до реализације, иако би за државу тај трошак био мањи од 700.000 евра (за све самосталне уметнике у земљи). У међувремену – дугови због камата и даље расту, а многи уметници били су принуђени да их сами плате како би остварили права из здравственог и пензијско инвалидског осигурања.

Поменути проблем највише погађа уметнике који су у статусу дужи низ година (јер град Београд од 2016. релативно редовно уплаћује доприносе) и тиче се коришћења права на здравствену заштиту и упис признатог стажа приликом запошљавања или пензионисања. Али, неадекватна уређеност процедура у вези са уплатом доприноса од стране локалних самоуправа ствара проблеме и осталим самосталним уметницима, најчешће по питању несклада у примени законских обавеза уметника и законских обавеза локалних самоуправа.

Да подсетимо, УДУС, као и друга уметничка удружења, од 1983. године има законско право и обавезу да утврђује статус самосталног уметника. Све до краја 2002. уметници нису имали проблема са овером здравствених књижица и приликом пензионисања. Град Београд (у коме пребивалиште има преко 90% самосталних уметника) је доприносе уплаћивао по различитим основицама осигурања у зависности од година стажа и то директно фондovima за ПИО и здравствено осигурање. Нажалост, од 2003. давања Града за доприносе самосталних уметника почињу да се третирају као социјална давања и уплаћују се по најнижој основици осигурања. Друге локалне самоуправе укључиле су се у плаћање доприноса много касније, после доношења Закона о култури, односно Нови Сад од 2012. године, а други градови још касније.

Осим проблема у вези са уплатом доприноса за обавезно социјално осигурање (међу којима је поменуто пролонгирање доношења одлука локалних самоуправа) постоји и низ других проблема који оптерећују уметнике у статусу *самосталаца*, али и њихових удружења која врше поверени посао. Решавање тих проблема захтева озбиљно залагање, између осталог и за измену законских прописа, што је – поред недовољних ресурса којима Удружење располаже – додатно отежано односом доносилаца одлука према иницијативама нашег удружења.

Рад Фонда солидарности:

Комисија Фонда солидарности радила је у саставу: Милан Цаци Михаиловић (председник), Горан Јевтић и Милан Чучиловић.

Фонд солидарности располагао је у претходном периоду средствима прикупљеним у раније спроведеним акцијама, као и повременим донацијама чланова. Средства су коришћена за помоћ колегама за трошкове лечења и рехабилитације и друге трошкове у складу са Правилником Фонда солидарности.

И овим путем позивамо чланове Удружења, да у складу са својим могућностима, донирају средства

за рад Фонда солидарности и захваљујемо онима који то већ чине. Тако једни другима помажемо у невољи и обезбеђујемо подршку сталешке организације у тешким животним ситуацијама.

Рад Уметничког већа и жирија за награде Удружења:

Комисија за награде – Уметничко веће радило је у саставу: Светлана Бојковић, Ивана Димић, Наташа Нинковић, Егон Савин и Светозар Цветковић. Уметничко веће је у претходном периоду предлагало чланове жирија за доделу награда УДУС-а.

Награда за животно дело Добричин прстен (за 2025. годину) додељена је Гордани Ђурђевић Димић. Одлуку о добитници донео је Жири у саставу: Анита Манчић (председница), Јасна Ђуричић и Богдан Диклић. Свечано уручење Добричиног прстена Гордани Ђурђевић Димић планирано је почетком наредне позоришне сезоне. Конкурс за предлагање кандидата за 2026. годину треба да буде објављен у децембру.

Награда „Бојан Ступица“ у 2025. години додељена је Томију Јанежичу за ауторску представу „1981“ у продукцији Новосадског позоришта. Једногласну одлуку донео је Жири у саставу: Милена Предић (председница), Славенко Салетовић и Милош Лолић. Уручење награде Томију Јанежичу планирано је за почетак наредне позоришне сезоне. Конкурс за предлагање кандидата за Награду „Бојан Ступица“ у 2026. трајао је до 30.04.2026, а предложено је четрнаест редитељских остварења.

Очекује се одлука жирија о добитнику Награде „Милош Жутић“ (за 2025). Жири ради у саставу: Маша Дакић (председница), Иван Алач, Миодраг Драгичевић, Југ Ђорђевић и Милан Марић, а за награду је предложено 21 глумачко остварење. Конкурс за предлагање кандидата за 2026. Годину треба да буде објављен у септембру.

Очекује се и одлука жирија о добитнику Награде „Љубинка Бобић“ (за 2025), предложено је 20 глумачких остварења, а Жири ради у саставу: Даница Максимовић (председница), Бранка Петрић, Сања Марковић, Александар Вучковић и Александар Јовановић. Награда се додељује бијенално.

Награда „Дејан Мијач“ за редитељски опус (коју су установили Стеријино позорје и Удружење драмских уметника Србије) 2025. године додељена је Слободану Унковском. Награда ће се убудуће додељивати сваке треће године.

С обзиром на потпуни изостанак суфинансирања програма УДУС-а у 2025. години на конкурсима Министарства културе и града Београда, а узимајући у обзир значај сталешких признања, Председништво УДУС-а донело је одлуку да све удружењске награде буду додељене – макар уз изостанак новчаног дела награда – како бисмо струковним признањима сачували континуитет вредновања уметничких достигнућа у области позоришног стваралаштва.

Издавачка делатност Удружења:

У припреми су монографије о Анити Манчић и Богдану Диклићу, добитницима Добричиног прстена за 2023. и 2024. годину, чији је аутор Божо Копривица, нажалост, преминуо због чега ће завршетак књига бити пролонгиран. Издавање књига подржала је Глумачка организација Србије, на чему и овом приликом захваљујемо.

У припреми је и монографија о Гордани Ђурђевић Димић, добитници Добричиног прстена за 2025. годину, која је поверена театрологу Зорану Максимовићу и очекује се, такође, до краја ове године.

Монографија о Егону Савину, добитнику Награде „Дејан Мијач“ за 2023. годину, чији је аутор Александар Милосављевић, објављена је крајем 2025. године и промовисана у Новом Саду (Стеријино позорје), потом и у Београду (Музеј позоришне уметности Србије). У припреми је монографија о Слободану Унковском (лауреат Награде „Дејан Мијач“, 2025). Аутор књиге је Александар Милосављевић и биће објављена до краја 2026.

Што се тиче Позоришних новина Лудус, у претходном периоду објавили смо бројеве 216 (у децембру 2025), 217 (април 2026), а у припреми је 218. (чији се излазак очекује крајем маја 2026). Средства за 216. и 217. број Лудуса обезбеђена су уз подршку Народног позоришта Тимочке крајине „Зоран Радмиловић“, Народног позоришта Ниш и Народног позоришта Врање, као и других позоришта у Србији која откупом дела тиража (за запослене у позоришту, али и за публику) омогућавају излазак сталешког листа.

Последњи, мајски број Лудуса, реализује се у оквиру пројекта „УДУС за будућност (у три чина)“ и финансира се средствима Швајцарске агенције за развој и сарадњу. Лудус је делимично реструктуриран, у Редакцију и међу сараднике укључено је више младих колега, покренуте су нове рубрике и праве се помаци у видљивости новина на друштвеним мрежама. Уређују га Татјана Њежић (главна и одговорна уредница) и чланови Редакције: Тијана Грумић, Милена Деполо, Јелена Ковачевић, Александар Милосављевић, Оливера Милошевић, Вукица Стругар и Андреј Чањи.

Сви стари бројеви Лудуса доступни су у pdf формату на сајту Удружења, фејсбук страну Лудус-Онлајн и даље волонтерски ажурира Маша Стокић, а помоћ у ажурирању друштвених профила Удружења последњих месеци, такође волонтерски, пружа нам Александра Ненадић.

Нови програми, пројектно финансирање и међународна сарадња

Током претходних година дана настојали смо да, уз подршку чланова који су се укључили у рад Удружења, започнемо неколико нових активности и покренемо нове начине организовања, повезивања и дугорочнијег планирања у оквиру наше сталешке организације. Захваљујемо колегама Дубравки Вујиновић, Сунчици Милосављевић, Маји Митић, Марку Поткоњаку на раду у оквиру Радне групе формиране са циљем да консултацијама, повезивањем и подршком помогне у усмеравању Удружења ка пројектном финансирању програма. Предуслов за будући рад Удружења у вези са новим програмима и пројектним финансирањем је обезбеђивање едукације запослених, као и додатно ангажовање/запошљавање, с обзиром да постојеће активности УДУС-а премашују капацитете запослених и захтевају њихову честу додатну ангажованост и ван радног времена.

„УДУС за будућност (у три чина)“

Један од првих програма и корака које је Удружење предузело било је аплицирање за *BoostGrant* подршку у оквиру програма „Култура за демократију“ који спроводи Швајцарска агенција за развој и сарадњу/Хартефакт фонд. Пројекат „УДУС за будућност (у три чина)“ подржан је грантом од 7,5 милиона за период од три године (октобар 2025 – септембар 2028) и обухвата неколико активности: израду стратегије развоја УДУС-а, Караван УДУС-а, едукацију чланова и запослених у УДУС-у за писање пројеката и аплицирање код фондова ЕУ, реструктурирање Лудуса, сајта и профила УДУС-а на друштвеним мрежама, успостављање и/или побољшање сарадње са сродним организацијама у региону и Европи, организовање годишње конференције УДУС-а која ће бити посвећена актуелним темама бранше, модернизацији УДУС-а али и традиционалним и репрезентативним програмима (попут додела удружењских награда и сл). У наставку извештаја даћемо преглед онога што је до сада реализовано.

Караван УДУС-а успостављен је као корак у побољшању комуникације са члановима ван Београда, како би Председништво УДУС-а у непосредном разговору са колегама добило информације о потребама, изазовима и проблемима са којима се суочава чланство, као и о идејама за побољшање функционисања Удружења. Караван УДУС-а до сада је посетио колеге у Шапцу, Нишу - уз присуство колега из Лесковца, Сомбору, Суботици и Новом Саду.

Разговарано је о кључним проблемима са којима се суочава позоришна заједница широм Србије, о институционалном функционисању позоришта, кадровским и финансијским изазовима, професионалним стандардима, правној заштити и положају струке у ширем друштвеном контексту. И поред свести о континуираном игнорисању и изостанку одговора надлежних институција, УДУС је оснивачима позоришта упутио дописе у којима смо указали на горуће проблеме са предлозима за разговор у проналажењу адекватних решења. Закључци и предлози прикупљени током Каравана један су од основа за дефинисање стратешких приоритета и рада УДУС-а у наредном периоду. Током претходног периода сагледан је значај Каравана као механизма боље комуникације међу члановима и потреба да оваква пракса буде настављена и у будуће.

Поред Каравана, у циљу бољег повезивања Председништва са колегама запосленим у београдским позориштима, формирана је Радна група са задатком да координира комуникацију и сарадњу ансамбала београдских позоришта, да Председништво УДУС-а информише о потребама и проблемима чланова, предлаже и договара могуће активности са циљем бољег повезивања колега, решавања актуелних проблема и заједничког рада чланова у оквиру Удружења, а у чијем саставу су: Ана Мандић, Александар Вучковић, Иван Михаиловић, Никола Булатовић, Боба Латиновић, Вања Ненадић, Ађелика Симић и Павле Пекић.

Стратегија развоја УДУС-а, као документ којим се дефинише оквир дугорочнијег планирања, приоритета и будућих праваца деловања удружења, биће једна од тема предстојеће седнице Скупштине УДУС-а. Израда стратегије поверена је стручном тиму – Јовани Караулић и сарадницима Ксенији Марковић Божовић и Милану Ђорђевићу. У Радној групи за припрему Стратегије учествовали су још: Андрија Даничић, Игор Филиповић, Милица Краљ, Југ Ђорђевић, Андријана Ђорђевић, Ивана Кукољ Соларов, Анђелика Симић, Павле Пекић и Радмила Сандић. Захваљујемо и свим члановима УДУС-а који су учествовали у спроведеној анкети чији су резултати инкорпорирани у предлог Стратегије.

Тренинг – обука за писање пројектних предлога за локалне и иностране фондове организована је у виду бесплатне тродневне радионице којој је присуствовало 14 чланова и троје запослених у Стручној служби УДУС-а. Предавачи су били редитељ Бојан Милосављевић и педагошкиња Милица Рашковић, а одржана је у просторијама Београдског драмског позоришта. Током јуна биће одржана још једна обука, како би сви чланови УДУС-а који су се пријавили за учешће имали прилику да присуствују.

Крајем прошле године УДУС се учланио у организацију *Culture Action Europe*. Током представљања нашег Удружења (онлајн *Lunch Time Session*) акценат смо ставили на ситуацију у којој се налази култура у Србији, посебно након трагедије у Новом Саду, подршке студентима и репресијама према појединцима, позориштима и позоришним фестивалима (Шабачко позориште, Народно позориште у Београду, БИТЕФ). Исказана је и жеља УДУС-а за повезивањем са европским колегама и за успостављање партнерске сарадње у реализацији будућих пројеката. Наша презентација „Serbian Theatre for Democracy“ наишла је на врло позитивне оцене, организација *Artistic Freedom* је исказала заинтересованост за даље повезивање, а представник САЕ упутио је позив председнику УДУС-а да присуствује окупљању чланица САЕ у мају ове године у Скопљу.

У циљу повезивања са колегама из других организација учествовали смо на још неколико скупова: онлајн радионици коју је организовала УНЕСКО-ва катедра за културне политике за уметност и трансформацију на Институту за културну политику Универзитета у Хилдесхајму у Немачкој; радионици међународног пројекта *We want more* у Лисабону – на позив Плавог позоришта; на Округлом столу „Хроника репресије – култура и одбрана права на рад сваког од нас“ коју је организовала неформална организација Заједница уметности и културе у ЦЗКД-у (учествовао Павле Пекић); на форуму „Невидљиви радници у култури“ (учествовала Сунчица Милосављевић).

У току су договори у вези са потписивањем **Протокола о сарадњи са Факултетом драмских уметности**, који подразумева будућу сарадњу УДУС-а и ФДУ-а на иницијативама од значаја за област позоришног стваралаштва и организовање догађаја „УДУС дан на ФДУ“, који за циљ имају информисање студената о раду Удружења и могућностима сталешког организовања, информисање УДУС-а о потребама и виђењима младих, бројније учлањивање и већу укљученост младих колега у рад Удружења; размену знања и информација чланова и будућих чланова; реализацију заједничких пројеката, итд.

Осим за суфинансирање из буџета Републике Србије, Покрајине, града Београда, Новог Сада и других локалних самоуправа – за пројекте УДУС-а и/или пројекте чланова УДУС-а – аплицирали смо на још неколико конкурса: „Дијалог међу нама-програми солидарности и сарадње“ који спроводи ЦЗКД; „District of reconciliation FSTR“, EU IPA, ЛДА Суботица; „Common Ground Program (CGP)“, European Fund for the Balkans; „CREA CULT 2026 COOP“ – УДУС је носилац пројекта *ARCA – Art Resilience Campaign* у сарадњи са још три партнерске организације из Пољске, Јерменије и Португала; као и на конкурс за културна давања Глумачке организације Србије (ГОС). На неким нисмо подржани, за неке чекамо резултате. Захваљујемо свим колегама који су нам помогли у овом послу.

Сарадња са члановима на реализацији и извођењу њихових програма и пројеката:

Чланови Удружења имају могућност да у сарадњи, односно посредством Удружења реализују своје самосталне пројекте – да аплицирају за средства на конкурсима Министарства културе, локалних самоуправа или других организација, реализују гостовања или на друге начине у томе буду подржани. Удружење својим ауторитетом, као и правним и административним услугама помаже члановима, а чланови, такође, уметничким резултатима афирмишу УДУС и у одређеној мери доприносе његовој финансијској стабилности (накнада на име административно-финансијских трошкова у реализацији пројеката износи 7%). Посредством Удружења више чланова пријавило је (и прошле и ове године) своје самосталне пројекте на различите конкурсе аплицирајући за средства из буџета Републике Србије, односно локалних самоуправа. У 2025. години подршка је, нажалост, готово сасвим изостала, а ни почетак 2026. не указује на бољу ситуацију.

Подсећамо чланове и да посредством Удружења могу за своје представе да добију мишљење Завода за унапређење образовања и васпитања, на основу кога представе могу бити уврштене у помоћна наставна средства, чиме је омогућено њихово извођење у школама уз одобрење надлежних органа Министарства просвете.

Признања Владе Републике Србије за врхунски допринос националној култури:

Решења Владе Републике Србије о додели Признања за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина, по Јавном позиву Министарства културе (трајао 26.2-28.3.2025), објављена су тек 30. децембра 2025. године (иако Комисија Министарства разматра предлоге и врши ужи избор кандидата у року од 60 дана од дана окончања јавног позива). Да подсетимо, Удружење драмских уметника Србије и Савез драмских уметника Војводине заједнички су, у складу са Уредбом Владе РС која прописује процедуру предлагања кандидата, разматрала 19 пристиглих пријава уметника и руководећи се Споразумом о подношењу заједничких предлога за доделу признања за допринос националној култури (којим је дефинисана Листа релевантних награда и признања и утврђен начин бодовања), Комисији Министарства културе предложили Татјану Бошковић, Синишу Ковачевића и Егона Савина. Признање није додељено ниједном кандидату УДУС-а и СДУВ-а, о чему је УДУС обавестио јавност. На допис којим смо од Министарства културе тражили образложење (састав комисије, критеријуме одлучивања) нисмо добили одговор.

У 2026. Јавни позив Министарства културе за предлагање кандидата за национална признања још увек није објављен.

Имовина и пословни простор који УДУС користи:

Већини чланова познато је (поновићемо због нових чланова) да Удружење своју делатност од 2001. године обавља у просторијама на шестом спрату Етнографског музеја. Ранијих година суочавали смо се са различитим проблемима, између осталог са одузимањем дела додељених канцеларија, потом и са ограничавањем коришћења улаза у зграду Етнографског музеја, због чега је рад Удружења био отежан. У претходном периоду није било значајнијих проблема у вези са тим, али је питање трајнијег решења пословног простора УДУС-а и даље нерешено. До остварења неколико потенцијалних могућности о којима се разговарало на седницама Председништва, али и на претходној Скупштини Удружења – услед различитих околности – није дошло.

Стан који је Удружењу поклонила пок. Зорица Јевремовић Мунитић није адекватан за канцеларијски простор, његовим издавањем Удружење треба да покрије трошкове одржавања, да обезбеди средства за редован рад Удружења и активности којима би тај простор остао стециште уметника, какво је био за живота Зорице Јевремовић и Ранка Мунитића. С тим у вези и у знак поштовања и захвалности УДУС преузима организацију доделе награде која се додељивала под називом „Трепетало из Трогира“ – регионална награда за медије „Ранко Мунитић“, а коју је установила Зорица Јевремовић. Удружење је, такође, преузело сву архивску грађу, документа и публикације, настале радом и о раду Зорице и Ранка Мунитића, која ће бити прегледана, разврстана и предата на чување одговарајућим музејима.

Подсећамо и у овом извештају да је Удружење пре Другог светског рата поседовало богату имовину (између осталог три зграде у Београду), која је национализована и до данас, после многобројних и различитих покушаја, Удружењу није враћена, нити је плодом уродио било који од многих покушаја током минулих деценија да Држава Удружењу додели адекватан простор на управљање и коришћење. Последњи у низу покушаја било је подношење захтева за повраћај одузете имовине, који је одбијен зато што Закон о враћању одузете имовине на препознаје удружења као лица која могу поднети захтев (иако је имовина одузета по прописима које Закон наводи). С тим у вези је поднет предлог за измену и допуну поменутог закона, као и захтев Уставном суду за оцену уставности појединих одредби Закона. Одговором Уставног суда који смо добили десет година након подношења (!), наш захтев је одбијен, а свако даље поступање захтева ресурсе којима Удружење у овом тренутку, нажалост, не располаже.

Још неке важне активности:

Чланови УДУС-а информисани су у претходним извештајима о раду УДУС-а на предлагању чланова Савета РЕМ-а. У међувремену, Одбор за културу и информисање Народне Скупштине покренуо је нову (другу по реду) процедуру избора чланова Савета РЕМ-а у којој смо, такође, учествовали а која, такође, није завршена. УДУС је предложио исте колеге као и у првом поступку (Жељка Хубача и Ивана Лалића), а овога пута у процедуру су се укључила и друга уметничка удружења. Цео поступак поново је праћен низом проблема и нерегуларности, због чега је више кандидата најавило повлачење из процедуре, међу њима и наши кандидати, што је Удружење јавно подржало. Затим је у организацији Делегације Европске уније у РС одржано више консултативних састанака са представницима власти, опозиције и предлагача, а потом и отворена седница Одбора за културу и информисање Народне скупштине, на којој је учествовао и председник УДУС-а и указао на спорне одлуке и тумачења у вези са предлагачима и кандидатима у области драмског стваралаштва. Сарадња УДУС-а са Удружењем филмских глумаца Србије, Удружењем филмских уметника Србије, Асоцијацијом филмских редитеља, Документаристима Србије и Удружењем сценариста Србије резултирала је тиме да су већином гласова за кандидате (предлагач: *удружења филмских, сценских и драмских уметника и удружења композитора*) изабрани редитељ Младен Матичевић и композиторка Ира Проданов Крајишник, коју су, потом, народни посланици изабрали за чланицу Савета РЕМ-а. Међутим, уследиле су нове нерегуларности – Народна скупштина није изабрала ниједног од два кандидата које је предложио овлашћени предлагач (*национални савети националних мањина*). Одбор за културу покушао је да само у овој категорији понови процедуру, због чега су већ изабрани чланови Савета РЕМ-а поднели оставке. Због даљих притисака ЕУ цела процедура је обустављена и најављено је да ће се поступак спроводити опет, трећи пут испочетка.

Након само два састанка *Радне групе за закон о позоришној делатности* (коју је Министарство културе формирало у септембру 2024. и у чији састав је као представник Удружења именован Павле Пекић) нисмо добили никаква обавештења о даљем раду Министарства културе у вези са поменутиим законом.

Закон о позоришту, између осталог, био је тема разговора чланова УДУС-а током одржаних Каравана УДУС-а, као и састанака представника ансамбала београдских позоришта, а редовна је тема седница Скупштине УДУС-а.

Подсећамо чланове да се у вези са заштитом професионалних интереса (најбоље пре потписивања уговора са продуцентима и другим правним лицима) могу Удружењу обратити за бесплатне правне савете. УДУС се одувек трудио да одговори на захтеве својих чланова и да им пружи заштиту када су повређена њихова права првенствено из области професије или када су угрожени на неки други начин. Позивамо чланове да и даље указују на постојање проблема, како би Удружење могло да реагује.

Јавност рада:

Поводом угрожавања права и достојанства наших чланова и наше професије и током претходног периода издато је више саопштења за јавност: поводом иступања кандидата УДУС-а из процедуре за избор чланова РЕМ-а, поводом именовања Драгослава Бокана за председника УО Народног позоришта и поводом забране уласка у зграду Народног позоришта глумици Добрили Стојнић, као и подршка ансамблу у

захтевима за очување интегритета Народног позоришта, Отворено писмо Председнику Владе РС поводом бројних проблема у култури и изостанка реаговања надлежног Министарства културе са захтевом за смену министра културе, подршка НЕ:БИТЕФ-у (поводом изостанка реализације фестивала у институционалном облику), подршка ансамблу Шабачког позоришта поводом извођења „Ово није представа“ (Позориште о концу), саопштење поводом доделе признања за врхунски допринос националној култури без уважавања предлога струковних удружења и без јасног образложења критеријума вредновања, поводом одузимања простора Академији уметности Нови Сад. Одлуке да ли ће се у некој ситуацији реаговати или не доносили смо у консултацији са колегама на које се проблематична ситуација односила.

О бројним проблемима разговарали смо како са колегама запосленим у позориштима, на факултетима и у другим установама, тако и са колегама у статусу самосталног уметника. Настојали смо да, у оквиру могућности и ингеренција Удружења, на захтеве одговоримо и да у решавање конкретних задатака и проблема укључимо што већи број чланова.

Трудили смо се да редовно информишемо чланове о раду Удружења, да промовишемо рад УДУС-а и о свим важним темама информишемо јавност. Ове али и друге информације које се тичу професионалног рада чланова (нпр. о конкурсима, аудицијама, радионицама...) шаљу се електронском поштом, објавама на сајту Удружења, фејсбук и инстаграм профилима, смс порукама. Седнице Скупштине УДУС-а (од 2024. године) преносе се уживо, на инстаграм профилу УДУС-а. За реализацију иницијативе да се члановима омогући дигитално присуство на Скупштини (које би подразумевало електронско пријављивање, евидентирање и изјашњавање путем интернет сервиса, уз активирање одговарајућег *Zoom* пакета и ангажовање лица за техничку реализацију) још увек немамо финансијских могућности.

Нажалост, апел за финансијску подршку раду УДУС-а није наишао на значајан одзив.

*

Удружење је редовно обављало и све друге послове из области пословања организације у складу са законским прописима (пријава промена АПРУ-у, предаја годишњег завршног рачуна, годишњи попис основних средстава и опреме, архивирање документарног материјала и достављање преписа Архивске књиге Државном архиву Србије, подношење извештаја о захтевима за информације од јавног значаја итд), а у сврху редовне писане комуникације издато је преко 1200 докумената (дописа, потврда, решења, уверења, извештаја и др).

Удружење драмских уметника Србије и овим путем захваљује свима који су подржали рад Удружења у претходном периоду. Посебно захваљујемо члановима који су радом у органима Удружења, али и на друге начине помагали и допринели раду УДУС-а.

За ПРЕДСЕДНИШТВО УДУС-а
Павле Пекић, председник

